

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/7696,Dodatek-histeryczny-do-Rzeczpospolitej-Stan-wojny-z-narodem-13-grudnia-2011.html>
05.04.2026, 17:57

Dodatek historyczny do „Rzeczpospolitej”: „Stan wojny z narodem” - 13 grudnia 2011

13.12.2011

W dzisiejszym wydaniu dziennika „Rzeczpospolita” (z 13 grudnia 2011) Czytelnicy odnajdą specjalny dodatek historyczny „Stan wojny z narodem”, opracowany wspólnie z Instytutem Pamięci Narodowej w 30 rocznicę wprowadzenia w Polsce stanu wojennego.

30 lat temu w Polsce każdy przeżył rankiem dotkliwą zmianę. Dziecko martwiło się, bo telewizja nie pokazała „Teleranka”, tylko pana w generalskim mundurze i przydymionych okularach. Czy pan się martwił - do tej pory nie wiadomo. Funkcjonariusz SB cieszył się, że nareszcie może skuć solidarucha, a nawet i stłuc go po bezczelnej gębie. Wyprowadzony przez bezpiekę nocą z domu działacz NSZZ „Solidarność” zastanawiał się, czy zawiozą go do więzienia w kraju rodzinnym, czy w Kraju Rad. Jeden milicjant z przyjemnością dzierżył pałkę, drugi czuł się nieswojo. Żołnierzowi też bywało przyjemnie, ale czasem czuł wstyd. No i zimno.

Egzekutywę zawieszono, więc partyjny nie miał komu rzucić legitymacji. Inny się cieszył, że nareszcie towarzysze z wojska wzięli hołotę za mordę. Dziennikarz patrzył na nagle bezużyteczną maszynę do pisania i na kolegę, który w wojskowym mundurze czytał z namaszczeniem telewizyjny dziennik bezprawnych dekretów i zwykłych kłamstw. Z ulgą myślał, że go wyrzucą z redakcji. Chłop lękał się rekwizycji i dostaw obowiązkowych. Lekarz nie wiedział, jak dotrzeć do chorego, a chory - jak zawiadomić lekarza o chorobie. Dyrektor denerwował się, że wsadzą mu na kark komisarza. Spóźniony bał się godziny policyjnej, sąsiad sąsiada, a matka bała się o syna. Syn zamiast znaczka wpinał w klapę opornik.

To wszystko po 16 miesiącach, w ciągu których zapominano już, co to strach. Po czasie entuzjazmu i nadziei, solidarności tak zaskakująco jednoczącej naród nadeszła - w rytmie stukotu żołdeckich butów i chrzęście gąsienic - wielka zmiana. Ponury czas, jaki nastał 13 grudnia 1981 roku, przypominają dziś historycy z IPN. Przygotowali też drobiazgowo sprawdzoną listę ofiar stanu wojennego z informacją, czy znaleziono i ukarano winnych ich śmierci. Ta lista przynajmniej w naszej pamięci nie może ulec ani przedawnieniu, ani zatarciu.

Maciej Rosalak

- [Dodatek jest dostępny na stronie internetowej IPN](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

